

Foto Luc - archief De Pijp

Eerste handelsdok rond 1900

DE PLATE

Maandblad

-- NOV. 1999

Confrerie van 't Vynckx- en Woutermansambacht

11de VOLKSZANGFEEST

Woensdag 10 november '99

«De Cappelrie»

Bredene-Dorp

Gratis toegang

Aanvang: 20 uur

Deuren: 19.30 uur

Organisatie: Confrerie VWA

m.m.v.

Korina & Ocarina

Marnixring Oostende Kustland

VVB Middenkust

D E P L A T E v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
Tekst overname toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSEN	O. VILAIN	J.P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Rogierlaan 38/11	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel-Fax 059/50.71.45	Tel 059/70.92.05	Tel-Fax 059/70.88.15	

JAARGANG 28
NUMMER 11
MAAND november 1999

IN DIT NUMMER

- blz. 220: **J. NUYTTEN**: Het hoogtepunt van de Oostendse cinema's in 1959 op het witte doek.
- blz. 227: **A. GOETHAELS**: SS. London-Istanbul.
- blz. 231: **I. VANHYFTE** : Werkonderbrekingen in Oostende: 1858-1913.
- blz. 237: **A. NAERT**: Mededelingen van het West-Vlaamse Verbond van Kringen voor Heemkunde: Cursus februari-april 2000.
- Blz. 240: **F. HUYSEGEMS**: Ostende, parel van de Atlantische kust.

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten:

NOVEMBER - ACTIVITEIT

donderdag 25 november 1999 om 20 u.30

Filmvoordracht in de conferentiezaal van de VVF, Dr.L.Colensstraat 6

Onderwerp: HENRI STORCK

Deze biografische film van ± 100 minuten en van de hand van niemand minder dan Robbe DE HERT, werd reeds in 1997 tijdens een namiddagvoordracht vertoond.

Heel wat leden kunnen zich echter niet vrijmaken op een namiddag en daarom wordt deze voorstelling herhaald.

Het is echter een dramatisch toeval dat deze grote Oostendenaar op 17 september jongstleden te Ukkel overleed (Cfr ons tijdschrift van oktober).

Daarom zijn wij er zo van overtuigd dat ook de leden die deze prachtige film reeds vóór twee jaar hebben gezien deze avond nogmaals, als een hommage, zullen bijwonen.

De film is een documentaire samengesteld uit archiefmateriaal, gesprekken met Henri Storck zelf, uittreksels van zijn films, commentaren enz...De film geeft een mooi beeld van de volledige persoonlijkheid van deze beroemde Oostendse cineast.

Op deze bladzijde Henri Storck voorstellen hoeft niet meer, onze leden zijn onderhand met deze figuur sterk vertrouwd geraakt (cfr septembernummer 1996 en oktobernummer 1999).

De inleiding wordt verzorgd door dhr Patrick VANSLAMBROUCK, dé Oostendse Storckkenner bij uitstek.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor ALLE belangstellenden. En rekenen wij op uw tegenwoordigheid

Men zegge het voort!!!

DECEMBER I – ACTIVITEIT. Diner en kleinkunstavond

Onze jaarlijkse kleinkunstavond voorafgegaan door het jaarlijks souper van de Kring gaat door op

zaterdag 4 december 1999 om 19 uur

in de sfeervolle zaal van het restaurant BENNY, hoek Langestraat-Vlaanderenstraat

Op het menu staan

Degustatie heerlijkheden ter vervolmaking van uw aperitief

“Charles Leclaire Méthode tradionelle”

Met een zalmousse gefarceerde tongfilets en broccoli bloemetjes
Nouilly Prat saus met garnaalboter
Klein gedraaide na zomerse groenten

"Les cinq pattes Appellation Bordeaux contrôlée"

In een rode wijn gemarineerd wild zwijn uit Durbuy
Waaier van drie vruchten compotes
Aardappel met notenkoekje

"Domaine de Massia vin de pays d'Oc"

Fijn deegbeslag van chocolade mousses
in "black and white"
Takje pepermint

"Arabica Koffie"

Het ensemble "Accordeoni", samengesteld uit een zestal accordeonspelers, zal ons gedurende een gedeelte van de maaltijd vergasten op een zachte digestieve muziek. Daarna genieten wij nog van een reeks gekende melodieën en voor de liefhebbers is een danspasje zeker niet uitgesloten.

De deelname in de kosten bedraagt 1.200 Fr. Hierin zijn begrepen: aperitief, maaltijd, de wijnen en de koffie en het optreden. De drank die eventueel na de maaltijd gebruikt wordt is uiteraard niet inbegrepen.

De deelname gebeurt door storting op rekening 380-0040384-06

Jean Pierre Falise
H. Serruyslaan 78/19
8400 Oostende

met vermelding "deelname aan de kleinkunstavond en diner op 4 december met X personen en dit vóór 1 december. Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid en brengt vrienden en kennissen mee.

J.P.FALISE

door Jan NUYTTEN

Eind 1959 telde Groot-Oostende een recordaantal bioscopen. 16 om precies te zijn en met een totale capaciteit van circa 12.000 plaatsen. Daarnaast werden er op ongeregelde tijdstippen films gedraaid in parochiezalen als het Cenakel in de Karel van de Woestijnestraat, om er maar één te vernoemen. Daarmee had onze stad in dit bewuste jaar het grootste aantal bioscopen per inwoner, en dit na Antwerpen. De nieuwe filmproducties werden dan ook onmiddellijk na hun release te Brussel, in Oostende uitgebracht VOOR Brugge en Kortrijk. Met het gevolg dat heel wat West-Vlaamse film liefhebbers naar Oostende afzakten. Oostende kreeg terecht de titel van CINEMASTAD.

Misschien bent u benieuwd welke films in de diverse zalen werden vertoond om aldus een idee te hebben over de smaak van de toenmalige "cinefielen". De opgesomde films werden gedraaid tijdens de kerstweek van 1959. De kerstperiode was en is nog altijd traditioneel de week met de grootste toeloop. Het is dan ook evident dat bioscoopexploitanten uitsluitend "topfilms" programmeren.

Eveneens worden de films opgesomd die op het programma stonden van de 2 Bredense cinema's. De bewoners van de Vuurtorenwijk en het Sas-Slijkens gingen vaak naar deze zalen omwille van de nabijheid.

De normale prijs van het entreekaartje voor de centrumzalen was toen: 18 BEF op het balkon, 14 achteraan de benedenzaal, en 8 vooraan in de zaal met de neus op het doek. De wijkzalen waren doorgaans 4 BEF goedkoper. Hun aanbod was hoofdzakelijk hernemingen of verlengingen van films eerder vertoond in de centrumcinema's, of de zogenaamde exclusiviteitzaal, in het jargon van de toenmalige uitbaters. Vele filmfanaten hadden dan ook het nodige geduld om te wachten totdat de film draaide in een wijkzaal, niet alleen omdat het entreekaartje goedkoper was, maar ook omdat men meestal voor dezelfde prijs 2 films aangeboden kreeg.

Zoals u zult bemerken werd de hoofdbrok geleverd door Hollywood, wat nu nog steeds het geval is. Daarnaast was de Europese film toen nog goed vertegenwoordigd, vooral de Italiaanse, Franse en Duitse producties waren zeer gegeerd. Vandaag de dag zijn die eerder zeldzaam geworden. De belangrijkste films werden in kleur opgenomen. In Hollywood was Technicolor sinds 1950 de evidentie, terwijl in Europa met uitzondering van West-Duitsland, kleur eerder de uitzondering was.

Leuk is ook het vermelden van de twee filmkeuringen. De afkorting SK staat voor de filmkeuring uitgeoefend door het ministerie van justitie waar de grens, ook vandaag nog, op 16 jaar ligt. Deze keuring is bindend voor de exploitanten. Wat niet het geval was met de Katholieke filmkeuring (symbool KF) en welke intussen werd afgeschaft om de eenvoudige reden dat er maar weinigen aan gevolg gaven. Integendeel, voor velen was de keuring "af te raden" of "te mijden" het signaal "dat er iets te zien was". Het zal de lezer wel opvallen dat er een verschil van beoordelen of veroordelen was tussen de censoren van het ministerie van justitie en deze van de Katholieke Filmliga. Deze laatste keuring werd wekelijks in het parochieblad en soms in de plaatselijke pers afgedrukt.

Tenslotte is het overduidelijk dat in 1959 de komiek Jerry LEWIS onbetwist filmstar nummer 1 was.

* RIALTO (Langestraat 39 en toen nog één zaal met circa 1.200 plaatsen - nu zaal 1, 3 en 4 van het Rialto-complex):

VERBOTEN. Een passioneel Amerikaans oorlogsdrama van Samuël FULLER met James BEST.

Een Amerikaans soldaat wordt verliefd op een verbitterd Duits meisje in bezet Berlijn onmiddellijk na WOII.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Kleur.

* PLAZA (Langestraat 56, nu braakliggende grond):

CAT ON A HOT TIN ROOF - KAT OP EEN HEET ZINKEN DAK Psychologisch Amerikaans drama van Richard BROOKS naar het gelijknamige toneelstuk van Tennessee WILLIAMS met Elizabeth TAYLOR en Paul NEWMAN.

Een patriarchale grootgrondbezitter uit Mississippi verneemt dat hij stervende is. Zijn hebzuchtige familie aast op zijn fortuin, met uitzondering van zijn jongste impotente zoon.

SK : kinderen niet toegelaten - KF : volwassenen voorbehoud. Kleur.

* FORUM (Vlaanderenstraat 7, nu Casa):

MEIN SCHATZ IST AUS TIROL - MIJN SCHAT IS IN TIROL. Suikerzoete Duitse komedie van Hans QUEST met Marianne HOLD en Joachim FUCHSBERGER. Een ouderpaar wil dochterlief uithuwelijken aan een rijke baron. Natuurlijk zal zij vallen voor de man van haar dromen.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen, licht voorbehoud. Kleur.

* CAMEO (Kappellestraat 105, nu een flatgebouw met op het gelijkvloers de Standaardboekhandel):
THE PURPLE PLAIN - DE PURPEREN VLAM. Oorlogsthriller van Robert PARRISH met Gregory PECK.

Een neurotische piloot crasht met zijn vliegtuig in Birma tijdens WOII en moet een harde strijd aangaan om te kunnen overleven.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen, licht voorbehoud. Kleur.

En als tweede film:

NACHTS IM GRUENEN KAKADU - 'S NACHTS IN DE GROENE KAKATOE. Muzikale film van Georg JACOBY met Marika ROKK. De bestuurster van een verouderde school krijgt de directie van een nachtclub waar ze ook de liefde vindt.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen, voorbehoud. Kleur.

* ROXY (Nieuwpoortsesteenweg 96, nu Rotanhuis)

TOMAHAWK. Amerikaanse actieve western van George SHERMAN met Van HEFLIN, Yvonne DE CARLO en de debuterende Rock HUDSON.

De traditionele twist tussen roodhuiden en blanken wordt op het nippertje beslecht door het leger. De film dateert van 1951 en was aan de zoveelste herneming toe.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen. Zwart-wit.

En als tweede film:

HELL'S HALF ACRE - BLIKSEM OVER DE STILLE OCEAAN. Amerikaans gangsterdrama van John AUER met Wendell COREY.

Een vrouw zoekt haar reeds lang verdwenen echtgenoot in de onderwereld van Honolulu.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen, streng voorbehoud.

Zwart-wit.

* CORSO (Langestraat, 39, nu zaal 2 en 5 van het Rialto-complex)

AMBITIEUSE - DE EERZUCHTIGE VROUW. Frans-Italiaanse psychologische film van Yves ALLEGRET met Edmond O'BRIEN, Andrea PARISY en Richard BASEHART.

Een secretaresse wordt op Tahiti de minnares van haar werkgever. Gedreven door geldzucht wil zij hem laten ombrengen door een huurmoordenaar, die evenwel haar neerschiet.

SK : kinderen niet toegelaten - KF: af te raden. Zwart-wit.

* CAPITOLE (Langestraat 49, nu een lunapark in de foyer, terwijl de vroegere cinemazaal geen enkele bestemming heeft):

IL PREZZO DELLA GLORIA - ZEESLAG VOOR TOBROUK. Italiaanse oorlogsfilm met Eleonora ROSSI DRAGO.

Een gehavende torpedoboot neemt het op tegen geallieerde onderzeeërs. In volle zee, net voor Tobrouk, wordt de oorlogsbodem zwaar getroffen en de film eindigt op het ogenblik dat de volledige bemanning, kapitein inclusief, wordt gedood en in de golven verdwijnt.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Zwart-wit.

* PARIS (Vlaanderenstraat 23, nu een snookerzaal):

LA NUIT DES TRAQUES - DE NACHT VAN DE OPGEJAAGDEN. Frans-Belgisch misdaadfilm met Philippe CLAY en Samy FREY en met de muziek van Charles AZNAVOUR.

Een man is getuige van een afrekening in een nozembende. Hij chanteert en verkracht het liefje van de leider maar wordt op zijn beurt vermoord door de verloofde en haar broer. En om alles nog zwarter te maken, verongelukken beiden.

SK : kinderen niet toegelaten - KF: volwassenen, streng voorbehoud.

Zwart-wit.

* METRO (Vlaanderenstraat 21, nu een lasershooting):

THE GALLANT BLADE - RIDDER ZONDER VREES. Amerikaanse mantel - en degenfilm van Henry LEVIN met Larry PARKS.

Kleurrijke actie waarin de held met veel wapengekletter een Franse generaal verdedigt tegen een bende schurken. Een herneming uit de heel oude doos, de film dateert immers uit 1948.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen, licht voorbehoud. Kleur.

* PALACE (Adolf Buylstraat 19, nu een flatgebouw met op het gelijkvloers o. a. Photo-Hall):

PARTNERS, HOLLYWOOD OR BUST - MARTIN EN LEWIS TE HOLLYWOOD. Amerikaanse klucht van Frank TASHLIN met Jerry LEWIS, Dean MARTIN en Anita EKBERG.

Beide spitsbroeders hebben in een loterij een wagen gewonnen en trekken naar Hollywood om aldaar de boel op stelten te zetten.

De laatste film waarin komiek Jerry LEWIS een team vormde met crooner Dean MARTIN.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen. Kleur.

* RITZ (Wittenonnenstraat 51, nu een parking) :

LES FEMMES DES AUTRES - VROUWEN DER ANDEREN, feitelijke titel: CROQUEMITOUFLE. Franse komedie van Claude BARMA met Gilbert BECAUD en Robert MANUEL.

Een jonge ontdekkingsreiziger moet de vrouw van zijn beste vriend die is gevlucht gaan opzoeken om haar tot andere gevoelens te brengen. Hij vergist zich evenwel van blondine.

SK : kinderen niet toegelaten - KF: volwassenen, streng voorbehoud.
Zwart-wit.

* OPEX (Thomas Vanloostraat 29, nu een leegstaand winkelpand):

THE VIKINGS - DE VIKINGS. Amerikaans pseudo-historisch spektakel van Richard FLEISCHER met Kirk Douglas, Tony CURTIS en Janet LEIGH..

Onder de leiding van hun koning Ragnar ondernemen de Vikingen strooptochten naar Engeland waar de koningin wordt verkracht. Twintig jaar later doodt de bastaardzoon de opvolger van Ragnar en wordt koning van Engeland.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Kleur.

En als tweede film:

THE LEGEND OF THE LOST CITY - DE VERDWENEN STAD. Amerikaanse avonturenfilm van Henry HATHAWAY met John WAYNE en Sophia LOREN.

Een Frans geleerde trekt samen met een gids en een omgeschoold hoertje op zoek naar schat in een verdwenen stad. Na het vinden poogt hij de gids te doden maar wordt zelf neergeknald door het hoertje.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen, voorbehoud. Kleur.

* ORLY (Stuiverstraat 176, nu een fitnesszaal) :

ROCK-A-BYE BABY - JERRY LEWIS, KINDERMEID. Amerikaanse klucht van Frank TASHYLIN met Jerry LEWIS en Connie STEVENS.

Jerry wordt door een verwaande filmvedette aangeworven als kinderoppas voor haar drieling, die zij angstvallig verborgen houdt voor de buitenwereld.

De eerste solo-film van Jerry LEWIS na de breuk met Dean MARTIN.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Kleur.

En als tweede film:

THE FAR HORIZONS - DE VERRE HORIZONTEN. Amerikaanse western van Rudolph MATE met Charlton HESTON, Fred MC MURRAY en Donna REED.

In 1804 geeft de president van de U.S.A. opdracht aan twee officieren om bezit te nemen van Louisiana. Eén van hen wordt verliefd op een jonge indiaanse die het leven van een groep soldaten zal redden en verkiest bij haar stam te blijven.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen, licht voorbehoud. Kleur.

* NOVA (Stockholmstraat 5, nu het kantoorgebouw van de Volksbond in de Dr. Louis Colensstraat):

Vrij-, zater- en zondag:

ICH TANZE MIT DIR IN DER HIMMEL HINEIN - IK DANS MET JOU. Duitse muzikale komedie van Ernst MARISCHKA zonder bekende acteurs.

Een jong meisje wil buiten de wil van haar ouders danseres worden. Om een rol te kunnen bemachtigen vertelt zij de theaterdirecteur dat ze zijn onechte dochter is.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen, voorbehoud. Kleur.

En als tweede film:

LA TAVERNA DELLA LIBERTA - DE KROEG DER OPSTANDELINGEN. Italiaanse oorlogsfilm van Maurice CAM zonder bekende acteurs.

Tijdens de Oostenrijkse bezetting van het noorden van Italië helpt de dochter van de plaatselijke kroeg de aangehouden verzetslieden ontsnappen.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Zwart-wit.

Maan-, dins-, woens- en donderdag:

THE GREAT CARUSO - DE GROTE CARUSO. Amerikaanse bio-epic van Richard THORPE met Mario LANZA en Ann BLYTH.

Het bijgewerkte levensverhaal legendarische tenor opgeluisterd met talrijke operafragmenten.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen, licht voorbehoud. Kleur.

NOTA : de drie voorgaande films dateren allen uit 1951. De directie programmeerde klaarblijkelijk enkel nog goedkope films, immers enkele weken later zou de zaal definitief de lichten doven.

* EDEN (Stokkellaan 145 te Mariakerke, nu de studiekring Simon Stevin):

Vrij- zater- en zondag:

SAD SACK - DE PECHVOGEL. Amerikaanse soldatenklucht van George MARSHALL met Jerry LEWIS.

De psychiater van het regiment gelast twee soldaten om hun ietwat minder begaafde kameraad te begeleiden. Het drietal beleeft sensationele avonturen en worden tenslotte om hun heldendaden gedecoreerd.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Kleur.

Maan- dins-, woens- en donderdag:

LE DOS CONTRE LE MUR, in feite LE DOS AU MUR - MET DE RUG TEGEN DE MUUR.

Franse politiefilm van Edouard MOLINARO met Jeanne MOREAU en Gerard OURY.

Een industrieel zint een wreedaardige wraak op zijn vrouw die betrekkingen onderhoudt met een jong acteur. Met naamloze brieven pleegt op haar chantage en stelt tevens alles in het werk dat zij haar maar verdenkt en vervolgens uit de weg ruimt.

SK : kinderen niet toegelaten - KF: volwassenen streng voorbehoud.
Zwart-wit.

* IDEAL (Zandvoordestraat 41 - Konterdam, nu apotheek Dehouck)

Vrij-, zater- en zondag:

KINGS GO FORTH - DUIVELS IN DE ZON. Amerikaanse oorlogsfilm van Delmer DAVES met Tony CURTIS, Frank SINATRA en Natalie WOOD.

Sam en Britt, twee Amerikaanse soldaten nemen deel aan de geallieerde landing. Britt wordt er verliefd op Monique die echter voor Sam kiest. Wanneer deze laatste sneuvelt, valt Monique in de armen van Britt.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Kleur.

Maan- dins-, woens- en donderdag :

ANOTHER TIME, ANOTHER PLACE - IK TREUR OM MIJN LIEFDE. Amerikaans melodrama van Lewis ALLEN met Lana TURNER en Barry SULLIVAN..

Een Amerikaanse journaliste wordt verliefd op een Engelse oorlogscorrespondent. Deze laatste verongelukt en zij probeert een nieuw leven te beginnen bij de familie van haar minnaar tot een jeugdvriend haar komt weghalen om een nieuw leven aan te vatten.

SK : kinderen niet toegelaten - KF: volwassenen, voorbehoud. Zwart-wit.

* MONDIAL (Nukkerstraat 72 te Bredene-Sas, nu kantoor BBL):

Vrij-, zater- en zondag:

THE LAST BLITZKRIEG - SPIONNEN IN UNIFORM. Amerikaanse oorlogsfilm van Arthur DREIFUSS met Van JOHNSON.

Een Duitser die voor de oorlog lang in de U.S.A. heeft gewoond wordt door de Duitse geheime dienst als spion geplaatst in een krijgsgevangenkamp en moet Amerikaanse voorposten helpen vernietigen. Hij wordt ontmaskerd en laat zich neerschieten om een troep soldaten te redden.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen. Zwart-wit.

En als tweede film:

THE BANDIT OF ZHOBE - DE AANVAL VAN HET ZEVENDE LANCIERS. Amerikaanse avonturenfilm met Victor MATURE.

Tijdens de Engelse overheersing in India voert een aanvoerder van de opstandelingen een verbeterde strijd tegen de Engelsen. Zijn vrouw wordt door een bendevoofd omgebracht, maar dank zij de dochter van een Engels kolonel verneemt hij de waarheid.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen, aankomende jeugd. Kleur.

Maan-, dins-, woens- en donderdag:

GOOD DAY FOR A HANGING - HET LAND VAN HET GEWELD. Amerikaanse western van Nathan JURAN met Fred MC MURRAY en Robert VAUGHAN.

Edward wordt tijdens een hold-up aangehouden voor de moord op de sheriff. Er is slechts één getuige, de nieuwe sheriff. Diens dochter is evenwel verliefd op Edward.

SK : kinderen toegelaten - KF: volwassenen, aankomende jeugd. Kleur.

* FIESTA (Driftweg 93 te Bredene-Duinen, nu een biljartzaal):

DER HAFLINGER SEPP - DE AFGROND DER GIEREN. Duits drama van Paul MAY met Bernhard WICKI en Paul HORBIGER.

Hans en zijn zus Mariele zijn weeskinderen en wonen bij grootvader. Een Italiaanse paardendief wordt verliefd op Mariele. Hans zal geholpen door zijn onderwijzer en een hond een einde stellen aan de wandaden van de dief.

SK : kinderen toegelaten - KF: voor allen. Zwart-wit.

S.S. LONDON – ISTANBUL

door August GOETHAELS

VOORWOORD

Vanaf de jaren '30 verscheepte men steeds meer auto's over het kanaal. In 1930 vervoerde men tussen Oostende en Dover en visa versa 1207 voertuigen. In 1935 waren er dat reeds 4.708.

De in- en ontschepingswijze van voertuigen was toen niet erg geliefd bij de autoeigenaars.

Het laden en lossen gebeurde met behulp van een kraan, een autostel en met beschermkussens. Deze werkwijze veroorzaakte soms veel schade aan de voertuigen en was trouwens ook tijdrovend.

In 1935 besliste de Belgische regering om een autocarrier te bouwen.

Omdat in 1935 de S.S. VILLE DE LIEGE te koop was besloot de regering – door tijdsnood gedwongen – om het schip om te bouwen tot autocarrier. De romp, pas in 1929 hersteld, was nog immers in zeer goede staat.

Op 25 februari 1936 kwam de S.S. VILLE DE LIEGE aan op de Cockerill-werf te Hoboken waar de werken al op 25 juli 1936 konden beëindigd worden! Het schip werd herdoopt tot S.S. LONDON-ISTANBUL en op 1 augustus 1936 deed ze haar eerste reis Oostende-Dover als car-ferry.

S.S. LONDON-ISTANBUL GEDURENDE DE TWEEDE WERELDOORLOG

Op 17 mei '40 verlaat de S.S. LONDON-ISTANBUL Oostende met 207 reizigers aan boord. Ze heeft ook werktuigen en de stock van de scheepsbouwdiensten van het Zeewezen meegenomen.

Op 18 mei komt ze aan te Folkestone en vertrekt er op 19 mei met als bestemming Southampton met 77 reizigers aan boord.

Op 30 september vaart ze Southampton uit met nu Dartmouth als bestemming waar ze stranden er een week moet wachten op brandstof...

Op 6 november komt ze door brandstofgebrek terug in moeilijkheden in de Bristol Channel. Ze ankert voor Lyndy Island tot een sleepboot haar naar Milford brengt.

Op 11 november, toen ze op weg was naar Holyhead, komt ze in aanvaring met het koopvaardijship SANTIAGO.

BRITISH DEPOT SHIP – HEADQUATERS SHIP

De LONDON-ISTANBUL lag tot september 1941 op in de Clyde. Ze was bestemd om dienst te doen als mijnenvegerdepotschip voor de mijnenvegervloot in Scapa.

Ze werd herdoopt tot H.M.S. ALGOMA en op 16 januari '42 werd ze in Greenock terug herdoopt tot H.M.S. AMBITIOUS.

Ze vertrok op 7 februari uit de Clyde en kwam 4 dagen later aan in Scapa waar ze bleef tot 22 november.

Op 22 november '42 vertrok ze voor herstellingswerken naar Immingham waar ze bleef liggen van 29 november '42 tot 28 augustus '43. De bedoeling was dat ze dienst zou doen als depot- en recreatieschip voor de mijnenvegervloot rond IJsland.

Na haar vertrek naar Scapa deden dringende herstellingswerken de H.M.S. AMBITIOUS op 10 september opsteveneren naar Rosyth.

Op 9 januari '44 was ze terug in Scapa waar ze enkele dagen later vertrok met bestemming Lerwick om dienst te doen als depotschip voor de kunstwacht.

OPERATION NEPTUNE – DE LANDING IN NORMANDIË

De H.M.S. AMBITIOUS vaarde op 8 april '44 uit Scapa weg met bestemming Hull. Daar werd ze ingericht als "headquarters" schip voor de mijnenvegergroep "Operation Neptune".

Op 16 mei '44 vertrekt ze vanuit Hull naar de Thamesmonding om van daar haar toegewezen ankerplaats in de British Eastern Task Force in te nemen.

Op 19 juli '44 lag ze gemeerd in de Mulberryhaven (1) van Arromanches en op 24 oktober lag ze in Le Havre.

Op 21 december '44 voer ze naar Portsmouth wat het einde betekende van haar taak voor de Franse kust.

Op 28 januari '45 is de H.M.S. AMBITIOUS Portsmouth uitgevaren met als bestemming Terneuzen. Daar deed ze dienst als Headquarters schip voor de mijnenvegervloot.

Op 16 juli werd ze door de British Royal Navy bedankt voor haar diensten.

Ze kreeg terug haar naam S.S. LONDON-ISTANBUL en deed haar eerste naoorlogse reis tussen Oostende en Dover op 22 oktober 1945.

DE NAOORLOGSE PERIODE

De S.S. LONDON-ISTANBUL deed geregeld de overtocht tussen Oostende en Dover. In de zomer van 1949 werd ze gecharterd door British Rail voor de route Folkestone-Calais, maar wegens motorpech moest ze deze dienst in het begin van september '49 staken. Ze werd gesloopt in 1951.

ANDERE GEGEVENS

Lengte	91,50 meter
Breedte	10,97 meter
Diepte ledig	4,42 meter
Diepte geladen	3,15 meter
Snelheid	21 knopen
Garages op 3 dekken	
Ontschepingsstelsel : 4 ophaalbruggen op 3 dekken	
Verbinding tussen de garagedekken: 2 vaste hellingen van 25 %	
Laadvermogen : 100 auto's en 250 passagiers	
Machines : 3 turbines (1 hoge druk en 2 lage druk)	

Het is de enige Belgische staatspakketboot die aan beide wereldoorlogen heeft deelgenomen.
Tijdens W.O.I als hospitaalschip (VILLE DE LIEGE)
Tijdens W.O.II met diverse opdrachten zoals hierboven beschreven.

BRONNEN

- Short sea, long war door John S. WONSOR.
- Ferries of Dover door John HENDY.
- Ferries of de English Channel door Miles COWSILL.
- European Ferry Scene.
- België, zeevarende natie.
- Vijfkwart eeuw Male door F. GEVAERT.
- De Oostende Dover krant.
- Oostende Dover Folkestone door R. BORREY.
- De Dover-Ostend line door John HENDY.
- De geschiedenis van onze nationale zeevaartlijn van haar bestaan tot nu.
- IIIde internationaal congres van de zee, verslagen Oostende, 18 tot 22 juni 1946.
- Dover to Ostend.
- Eeuwfeest van de lijn Oostende-Dover 1846-1946 door A. BURBURE DE WESENBEEK.
- Motor Ferry LONDON-ISTANBUL.
- Crossing the Channel door Roy HENDERSON.
- Schuttevaer.

- (1) Kunstmatige haven, gemaakt van phoenix units of mulberries (holle kubusvormige elementen in gewapend beton).

BEZOEKT ONZE THEMATENTOONSTELLING t/m 09 JANUARI 2000

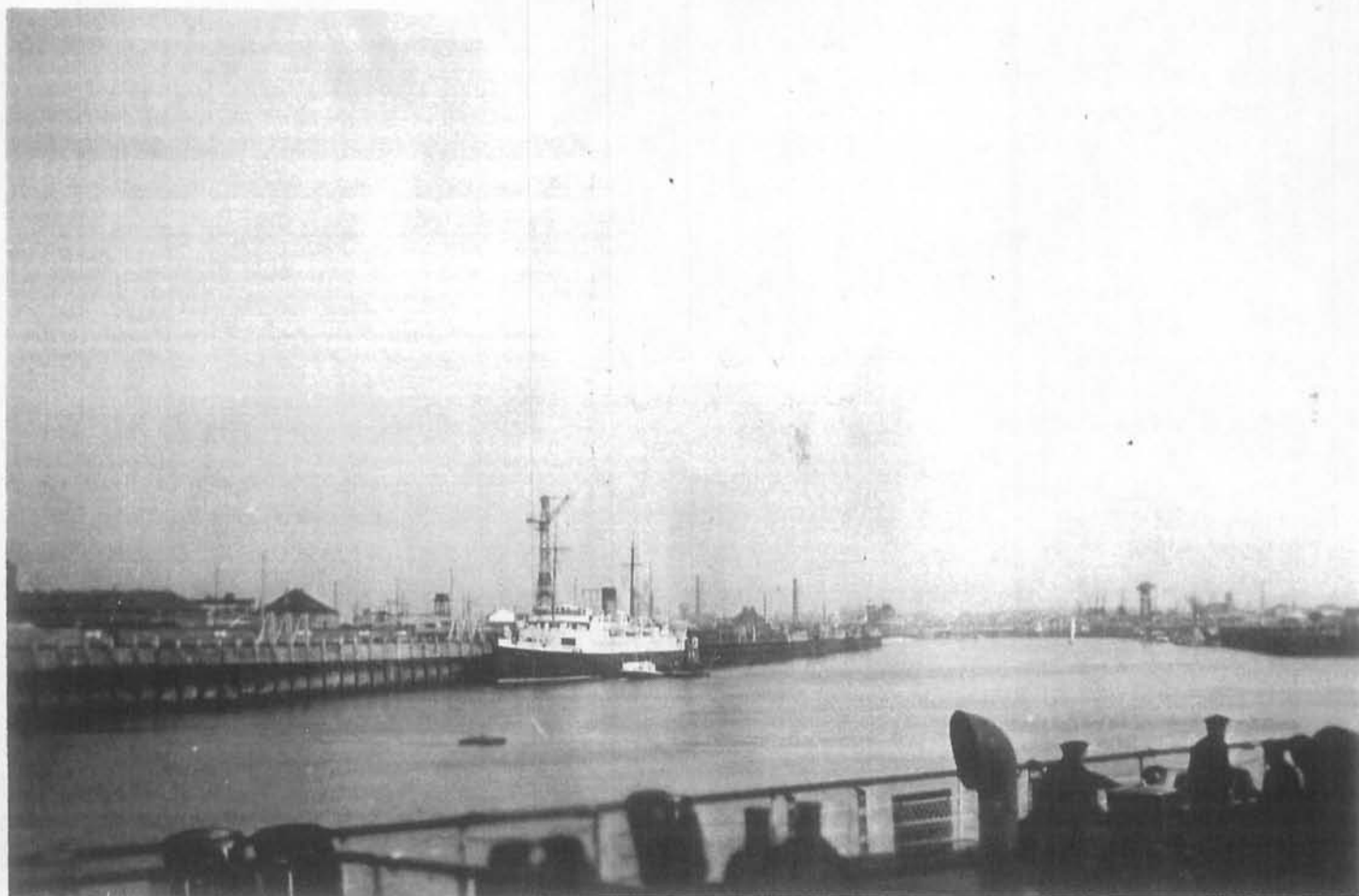
GYMNASTIEK IS EEN SYMFONIE VAN BEWEGINGEN

INGERICHT DOOR KVGO-TURNEN

- elke zaterdag
- van 30 oktober t/m 07 november (gesloten 1 en 2 november)
- van 26 december t/m 02 januari 2000 (gesloten 28 december en 01 januari 2000)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

S.S. "LONDON-ISTANBUL".

De aanlegplaats van de S.S. LONDON-ISTANBUL was aan post 11, aan de oosteroever, achter de werkhuizen van het Zeewezen.

Enkele voertuigen staan klaar voor inscheeping.

WERKONDERBREKINGEN IN OOSTENDE: 1858-1913

door Ivan VANHYFTE

Toen onze gewesten in 1795 door Frankrijk werden ingelijfd, was de wet LE CHAPELIER (staken is strafbaar) ook hier van kracht. In 1866 werd ze vervangen door nieuwe bepalingen (beter bekend als artikel 310) die in theorie (!) het afsluiten van overeenkomsten tot werkweigering toelieten. Maar de dramatische gebeurtenissen in het Waalse kolenbekken (1861, 1867, 1868, 1869...) zijn slechts enkele illustraties dat stakingsrecht niet zò vanzelfsprekend was.

Ver weg van de kolkende Luikse, Henegouwse en Vervierse volksoptstanden lag het agrarische Vlaanderen dat een veel lager sociaal bewustzijn kende (met uitzondering van Gent en Aalst).

En nog verder, aan zee, is Oostende nooit – naar Luiks model – een Cité Ardente geweest. Het had geen industriële traditie van fabrieken, hoogovens of mijnen (1). Reders, patroons en hoteleigenaars vormden met allerlei ambachtstlui en een gesloten vissersgemeenschap een totaal andere sociaal-economische context waar radicale acties niet te verwachten waren.

Alhoewel veel scheepsbouwers aan de derde bassin, vissers in “t Visserskwartier”, touwslagers op het Hazegras, bouwvakkers in hotels en villa's op de zeedijk of visverwerkers in de sprotfabriek onder de armoedegrens leefden – net als het Waalse proletariaat – toch waren ze niet op een en dezelfde lijn te plaatsen als veel revolutionaire of wanhopige arbeiders uit de bekkens van Charleroi en Seraing.

Ook het ontluikend socialisme was niet dermate georganiseerd om in koning Leopold II's mondaine badplaats veel stakingsacties op gang te brengen.

Toch is in Oostende, vòòr de Eerste Wereldoorlog, behoorlijk wat gestaakt ondanks de strafrechterlijke dreiging van art. 310, het risico zonder werk te vallen en de vele frustrerende mislukte acties.

Wellicht de eerste die een summier overzicht heeft gemaakt van de oudste Oostendse stakingen (ik hoor liever “werkonderbrekingen”) is dr. S.H. SCHOLL in zijn boek “De geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen” (1953). Deze historicus heeft de Oostendse kranten duidelijk niet geraadpleegd. Daarom een uitvoeriger, chronologisch exposé en wat aanvulling

* * *

* 1858: De schrijnwerkers in staking om “loonopslag” te bekomen

De correctionele rechtbank van Gent veroordeelde 15 arbeiders. De vijf die deel uitmaakten van een delegatie die had onderhandeld met de patroons kregen 3 maand gevangenis; vier een straf van 1 maand en de 6 overigen 8 tot 15 dagen (3).

* mei 1867: Staking van de zeilmakers

- ze vragen loonsverhoging en hebben blijkbaar het geschikte ogenblik uitgekozen: de vissersvloot voor de campagne op IJsland ligt vertrekkensklaar. De opgelapte of nieuwe zeilen zijn geleverd. Ook de handelsvloot ligt er deels werkloos bij.

(Feuille d'Ostende, 17-05-1867)

- Een andere concurrerende krant heeft weliswaar begrip voor de looneisen maar vindt, met het zomerseizoen voor de deur, het moment slecht gekozen.

(Echo d'Ostende, 15-05-1867)

* 02-08-1869: Een al te voortvarende politieman bij de dokwerkers

Een kolenschip loopt de haven binnen, met bestemming Brugge. De dokkers leggen het werk neer en vragen hoger loon. De reder is verplicht volk uit Brugge te laten overkomen wat nog méér onrust veroorzaakt. Adjunct-commissaris van politie Aimé DICKSCHEN gaat aan boord om één van hen aan te houden; hij krijgt meerdere slagen en loopt een wonde op aan het rechterbeen. Later krijgt hij hiervoor een medaille 1° klas.

(Echo d'Ostende, 26-09-1869)

* april 1873: Onrust langs het kanaal Oostende-Brugge

Op maandag 28 april 1873 weigeren een honderdtal arbeiders nog verder te werken. De rijkswacht moet tussenkomen. Nadien komt de zaak voor de arbeidersrechtbank te Brugge waarbij een oplossing wordt gevonden die aanvaardbaar is voor beide partijen.

(Feuille d'Ostende, 30-04-1873)

* augustus 1880: Op de vlucht voor kelners

“Les garçons de café” van het zeedijkrestaurant van Vincent FONTEYNE kennen blijkbaar ook het wapen van de staking. Hun patroon willigt hun eisen in. De dag erop, 22 augustus, is de Cercle du Phare ook aan de beurt. Hier zonder resultaat; nog anderen, zoals die van het Kursaal, volgen in de actie. Een zekere BACKHAUS belast met de rekrutering van kelners, wordt in de nacht van maandag op dinsdag achtervolgd en bedreigd. Hij weet te ontsnappen maar achteraf sneuvelen ruiten in zijn Hôtel de Flandre.

De politie arresteert 3 aanstokers die de Procureur des Konings te Brugge laat aanhouden.

De “Echo” besluit: “Nous espérons que cette arrestation suffira pour faire cesser l'agitation”, commentaar die boekdelen spreekt over de tijdsgeest...

(Echo d'Ostende, 26-08-1880 en 09-09-1880)

* 18-02-1887: Staking bij FERMON en VAN BREDAEEL

Een vrijdagmorgen; de tijd staat niet stil maar wordt teruggeschroefd. Twee patroons sturen aan op loons... vermindering! De arbeiders willen aan deze condities niet meer verder werken. De politie wordt erbij gehaald maar het blijft kalm. Na een tussenkomst van burgemeester Ch. JANSSENS wordt de dag erop het werk hervat.

(Echo d'Ostende, 20-02-1887)

* 12-05-1889: Begin van staking bij de lossers van kolenschepen

(Echo d'Ostende, 16-05-1889)

* Maart 1892

“Verscheidene werkstakingen hadden dezer dagen plaats bij de werken der Koninginnelaan te Oostende...”

(Gazette van Brugge, 19-03-1892)

* 05-09-1892: "Anders laten wij de badcabines staan...!"

Al om 6 uur 's morgens zijn de conducteurs in touw. Gewoonlijk ontvangen ze 2 F loon per dag. Drinkgeld mogen ze niet aanvaarden, wat ze toch doen, zoniet blijven de badkarren achter. De Badendienst wil hen slechts 1 F geven. Protest alom...

Ze krijgen hun 2 F terug en gaan onmiddellijk aan het werk. De Feuille meent de oorzaak van de moeilijkheden te kennen: nooit wordt een clause over minimumloon opgenomen in het lastencohier van openbare aanbestedingen.

(Feuille d'Ostende, 05-09-1892)

* februari 1897: In het idyllische Maria-Hendrikapark wordt gestaakt

- 13.02.1897 : Een staking breekt uit omwille van een plotse loonsverlaging. Voorheen kregen de arbeiders 27 centimes per uur of 2,43 F per dag; nu wil de aannemer hen 25 c per kubieke meter geven. 83 werklui verlaten hun werk.

(Echo d'Ostende, 16-02-1897)

(Gazette van Brugge, 22-02-1897)

- 16-02-1897: Na onderhandelingen en een akkoord met de patroon gaat iedereen terug aan de slag.

(Echo d'Ostende, 18-02-1897)

- 22.02.1897: Opnieuw meningsverschillen in het park. 60 dagloners worden voor een tiental dagen onmiddellijk ontslagen. Lock-out!

(Echo d'Ostende, 25-02-1897)

* 30-04-1898: Meeting in café "Mon Plaisir"

Zaterdagavond om 21.00u. Vòòr danszaal "Mong Plezier" verzamelen zo'n 100 man. Niet om te dansen maar om te luisteren naar de maatregelen die de stedelijke overheid hen oplegt i.v.m. nieuwe organisatie van de koetsiersdienst. Ze besluiten in staking te gaan tot de finish!

(Le Carillon, 03-05-1898)

* 05-07-1899: Staking bij timmerbaas H. DEGRYSE

In de ateliers van H. DEGRYSE in de Albertlaan leggen een twaalfstal timmerlui het werk neer omdat hun ploegbaas "... n'était pas à leur gout...". Ze dreigen er mee de ruiten van de patroon in te gooien. Die haalt er de politie bij die de weerspanningen met al hun alaam aan de deur zet.

(Echo d'Ostende, 06-07-1899)

* 17-07-1899: De nitraatlossers kunnen op weinig sympathie rekenen in de plaatselijke pers

- Le Carillon vindt dat deze "messieurs" "sont largement payés" en dat "leur réclamation n'étant basée sur aucune raison plausible".

Ze hoeven niet zo hoog van de toren te blazen, vindt de liberale krant want met hun klusjes aan de yachten verdienen ze gemakkelijk 30 à 40 F per dag.

Enkele keren is de politie tussen beide moeten komen met het plat van de sabel!

(Le Carillon, 19-07-1899)

- Ook de Echo vindt dat "la demande n'est nullement fondée" en dat die lui gelegenheid genoeg hebben om overal bij te klussen...

(Echo d'Ostende, 20-07-1899)

- Een Brugse krant rapporteert zakelijk: eventjes gaan Oostendenaars met Bruggelingen op de vuist. Net als hun Gentse collega's krijgen deze laatsten ander loon. De patroons geven toe aan de roep om meer loon en na een drietal dagen is iedereen terug aan het werk, behalve wie aangehouden blijft.

(Gazette van Brugge, 22-07-1899)

* 07-01-1900: De werken aan het Kursaal vallen stil

In stoet wordt afgezakt naar de "Grote Markt" om vervolgens zich te verspreiden in de kroegen langs de kaai.

(Feuille d'Ostende, 10-01-1900)

* januari 1900: Hoeveel vrije tijd had de werknemer omstreeks de eeuwwisseling?

Arbeiders werkzaam aan het Kursaal, staakten één dag om afschaffing van het zondagswerk te verkrijgen...

(Gazette van Brugge, 13-01-1900)

* mei 1900: De staking van de scheepstimmerlui om loonsverhoging neemt toe

Pikante opmerking van de journalist van Le Carillon die bij hoog en bij laag beweert geen stelling te willen innemen: "Ze verdienen gemakkelijk 150 F per maand, iets wat de jeunes gens instruits, intelligents et ayant fait de hautes études ne peuvent en dire autant..."

(Le Carillon, 10-05-1900)

* mei 1900: Staking bij aannemer CALLEBERT

Maandag 21 mei, zes uur in de avond. Een 30 tal metselaars en timmerlui trekken groepsgewijze naar het huis van hun baas, niet ver van de oude kerk van Sas Slijkens. Ze gooier er enkele ruiten in en stenen naar binnen en laten zijn totaal verhakkelde fiets achter. 8 politieagenten en 4 rijkswachters houden de stakers aan.

(Le Carillon, 22-05-1900)

* juni 1900: Gelijk werk, gelijk loon?

Op de scheepswerf van GOORMACHTIG zouden de Duinkerkenaars meer verdienen dan de Oostendenaars die daarom niet meer willen werken....

(Le Carillon, 07-06-1900)

* 15-04-1901: Opstappen achter een rode vlag

20 stakende lossers, opvallend achter een rode vlag, vallen Diksmuidenaars lastig op een lichter die gemeerd ligt bij de brug van de Brugse Poort. Een gevecht in regel volgt tot de politie, na tussenkomst, 2 aanhoudingen verricht. Rond de middag wordt een meeting gehouden die druk wordt bijgewoond door talrijke werklui.

(Le Carillon, 16-04-1901)

* 22-08-1901: Een "grève nouveau genre"

Cuisinières, femmes de chambre, femme à tout faire van één van de etablissementen in de buurt van de toeristische zeedijk weigeren te werken. Ze gaan onfatsoenlijk zitten op de stoep tot groot jolijt van een massa nieuwsgierigen, tot de politie een eind maakt aan deze "charivari".

(Echo d'Ostende, 25-08-1901)

* 1901: In de Sprotfabriek: "il parait que cela devient périodique..."

Om 14 u verlaten de arbeidsters, die in de "Excelsior" vis inblikken, het werk al schreeuwend, zingend, vlaggenzwaaiend. Anderhalf uur later zijn ze er terug want sommigen zijn bang 's anderendaags weggestuurd te worden (wat niet is gebeurd).

(Le Carillon, 19-12-1901)

* december 1902: Het licht schijnt in de duistere Sint Petrus- en Pauluskerk

28 steenhouwers aan de nieuwe kerk betwisten een afhouding op het loon. De aannemer wil hen laten opdraaien voor de verlichtingskosten telkens als ze met licht werken.

(Le Carillon, 27-12-1902)

(Gazette van Brugge, 27-12-1902)

* juni 1905: Alweer een loongeschil...

Lossers van een nitraatschip willen niet aan het werk gaan. Bootwerkers uit Antwerpen nemen hun plaats in.

(Gazette van Brugge, 26-06-1905)

* 03-05-1906: Staking bij de firma HELSMOORTELE

De sjouwers laten het werk steken wat in de volkrijke stationsbuurt voor wat animo zorgt.

(Echo d'Ostende, 04-05 en 07-05-1906)

* 04-05-1906: Opnieuw de scheepslossers!

Vrijdagmorgen, we leggen het werk stil! Vanuit Brugge komen nieuwe arbeidskrachten; die worden opgewacht door een oproerstoker die hen naar een socialistisch café brengt. Daar ontvangen ze elk vijf frank, 1.80 F om hun treinticket en wat bier en sigaren, op voorwaarde dat ze niet zullen werken...

(Le Carillon, 05-05-1906)

* april 1907: Een rad voor de ogen gedraaid...

Meer dan 400 metselaars, werkzaam aan het Palace Hotel, staken om loonsverhoging. Een onbekende agitator belooft hen in een café in de Jozef II straat stakingsgeld. Wanneer echter daar niks van in huis komt, bestormen de stakers de herberg. Deuren worden ingebeukt, ramen aan diggelen, de enkele opgeroepen agenten overmeesterd, zelfs de politiecommissaris op de grond gesleurd. De rijkswacht stelt een eind aan het opstootje.

(Gazette van Brugge, 17-04-1907)

* augustus 1907: Relletjes met de koetsiers

Het syndicaat (!) van de koetsiers – met 200 zijn ze – heeft een algemene werkstaking uitgeroepen. Wie 's avonds nog naar Middelkerke moet, is verplicht in Oostende te blijven. Geen tram, geen koets! een politieverordening bepaalt dat de koetsiers voortaan niet meer op minder dan 20 meter vòòr de kursaalingang mogen plaats nemen; "Automobielen" hebben voorrang! De dag erop zijn er enkele schermutselingen. Een auto wordt "gesteenigd" en gedeeltelijk vernield. Tot de

burgemeester een modus vivendi vindt : chauffeurs en koetsiers zijn tevreden en iedereen opnieuw aan het werk.

(Gazette van Brugge, 03-08-1907)

* 31-07-1911: Dit keer géén maat voor niks...

De zoveelste werkstaking onder de lossers. Na een dag wordt loonsverhoging toegestaan.

(Gazette van Brugge, 05-08-1911)

* 07-06-1913: Het jaar van een nationale staking voor algemeen stemrecht

Opnieuw relletjes en werkonderbrekingen bij de havenarbeiders. De politie moet ingrijpen en er volgen processen-verbaal tegen art. 310 dat pas bij wet op 24 mei 1921 zal afgeschaft worden.

(Gazette van Brugge, 11-06-1913)

* * *

Samengevat kunnen we stellen dat de aanleiding tot een werkstaking (zeker vòòr 1914) heel dikwijls een kwestie van loon was. Dat de onzekerheid, na het werk te hebben neergelegd, als een zwaard van Damocles boven het hoofd ging. Dat met de nauwgezette interpretatie van het gevreesde art. 310 veel werkonderbrekingen eindigden met veroordelingen. Dat de angst om in aanraking te komen met het gerecht er diep in zat.

Tenslotte is ook gebleken dat in onze kustgemeente een harde-stakings-traditie ontbrak en dat er sporadisch een relatieve onrust optrad. Toen de algemene staking van 1913 het openbaar leven plat legde werd in Oostende aan tram, trein, haven en gemeentediensten gewerkt (4)

Pas na 1918 zou met het democratisch kiesstelsel véél veranderen.

-
- (1) De "Excelsior" (Sprotfabriek) was in 1900 een onderneming van 750 arbeiders en arbeidsters (Feuille d'Ostende, 13-01-1900).
 - (2) Zie Biekorf 1984, p. 17-24. R. FALTER "Het wakend oog van Leopold II".
 - (3) Vooruit 30-12-1958.
 - (4) Le Carillon 15-04-1913

MEDEDELING VAN HET WEST-VLAAMS VERBOND VAN KRINGEN
VOOR HEEMKUNDE

CURSUS FEBRUARI – APRIL 2000

In de traditie van het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde zetten we in de periode februari – april 2000 terug een cursus heemkundig vorser op het getouw. Twaalf lessen, gespreid over zes zaterdagmiddagen, brengen de deelnemers een stuk achtergrond bij waarbinnen hun eigen onderzoek kan worden gekaderd. De lessen worden stuk voor stuk gegeven door mensen die op hun vlak specialisten in de materie zijn. Graag geven wij U hier al een voorproefje van wat deze lessenreeks zal inhouden. Concrete gegevens volgen later.

Een volledige namiddag wordt besteed aan een aantal vraagstukken uit de monumentenzorg. Het zal de heemkundige waarschijnlijk wel opgevallen zijn dat deze sector van het cultuurbeleid zichzelf steeds nadrukkelijker weet te verkopen via Open Monumentendagen, colloquia, uitgaven... Niet zelden wordt hierbij een beroep gedaan op lokale historische kringen om de geschiedkundige achtergronden van een gebouw of een site verder uit te spitten. Dikwijls zijn heemkundigen de drijvende kracht achter beschermingsdossier, restauratievoorstellen en onderhoudswerken. Dit alles brengt er ons toe U de mogelijkheid te bieden meer te weten te komen over de wetgeving, structuren, subsidiemogelijkheden, maar ook omtrent nieuwe ontwikkelingen en zwaartepunten in het monumentenbeleid. Twee lessen gaan hier dieper op in:

- Les : Mogelijkheden en onmogelijkheden van de wet- en decreetgeving omtrent monumenten. De weg van het dossier, de plaats van de lokale geschiedenis in het ontstaan en de ontwikkeling ervan. Deze les zal worden verzorgd door mensen van de provinciale afdeling van Monumenten en Landschappen.
- Les : Het funeraire erfgoed, de bedreiging van een miskend onderdeel van het culturele patrimonium. Heemkundige kringen als voorhoedevechters bij de bewaring van dit rijke archief. De heer CELIS, voorzitter van de vereniging ter bescherming van funerair erfgoed Epitaaf, neemt dit pakket voor zijn rekening.

Een andere middag verdiepen wij ons in de religieuze geschiedenis en gaan wij op bezoek bij onze talrijke heiligen. We laten ze vertellen over zichzelf en over de kersteninggeschiedenis van de streek. Wij merken dat in onze kerken meer en meer heiligenbeelden enkel nog beeld zijn en slechts door een beperkt publiek nog worden herkend als deze of gene heilige. We spenderen een les aan het leren herkennen van heiligen. Weinig gekend en nochtans een heel voornaam aspect van de geschiedenis van de eigen kerk kan dit een licht werpen op de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van de parochie. Daarom gaan wij daar tijdens een tweede les ook dieper op in en kijken wij wat patroonheiligen eigenlijk te vertellen hebben over de christianisatie van dorp of streek.

- Les : Iconografie van de meest voorkomende heiligen. Algemene kenmerken en specifieke gevallen. Hiervoor deden wij beroep op prof. Dr. Em. Mireille MADOU.
- Les : Patroonheiligen en parochievorming in West-Vlaanderen. Vlaamse heiligen vertellen een vroegmiddeleeuws verhaal. De autoriteit bij uitstek op dit gebied, dr. Geert BERINGS leidt ons in de problematiek in.

Een degelijke demografische studie kan heel verrijkend werken bij de studie van de eigen gemeente. Niet alleen sociologen en politici kunnen gebruik maken van de technieken die de

demografie aanbiedt, ook in het historisch onderzoek is deze methode van groot belang. We gaan gedurende een volledige middag dieper in op dit weinig gekend veld van onderzoek.

- Les : Methoden, mogelijkheden en beperkingen van het demografisch onderzoek voor de heemkunde. Hiervoor doen wij een beroep op prof. Dr. Chris VANDENBROUCKE.

Sinds het nieuwe decreet op de archeologie lopen heel wat heemkundige kringen met archeologische ambities wat gefrustreerd rond. Nochtans zijn er nog steeds voldoende mogelijkheden om constructief mee te werken met het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium. Een volgende keer besteden we wat meer aandacht aan de specifieke regelgeving, nu krijgen wij een kort overzicht van de middeleeuwse en postmiddeleeuwse archeologie in West-Vlaanderen. Niet alleen vanuit de archeologie komen we in aanraking met typologieën, ook in de iconografie kan dit voorkomen. We geven een les rond de evolutie van de klederdracht en de bruikbaarheid ervan om tot een datering van iconografische bronnen te komen.

- Les : Middeleeuwse en postmiddeleeuwse archeologie in West-Vlaanderen. Prof. Dr. Frans VERHAEGHE, een autoriteit op het vlak van middeleeuwse en postmiddeleeuwse archeologie zal deze les op zich nemen.
- Les : Kostuumgeschiedenis als heemkundig bronnenmateriaal. Mariette JACOBS, velen bekend als de dame van de provincie laat zich hier van een door velen onbekende kant zien: specialiste kostuumgeschiedenis.

Het jaar 2000 is ook het jaar van nieuwe gemeenteraadsverkiezingen. Sinds 1815 is er heel wat veranderd op het vlak van verkiezingen. Eén iets is echter constant gebleven: de periode rond de verkiezingen levert de heemkundige steeds een schat aan informatie op. We gaan na op welke wijze de lokale historicus hiervan ten volle kan profiteren. Deze bronnen zijn dermate belangrijk dat we er een volle namiddag aan spenderen.

- Les : Verkiezingen van Willem I tot heden. Een onuitputtelijke informatiebron voor de heemkundige. Prof. Dr. Em. Romain VAN EENOO verzorgt de inleiding in deze boeiende materie.

Tenslotte gaan we na welke bronnen er kunnen worden gebruikt voor de studie van het wegennet in West-Vlaanderen en in hoeverre de nu al voorhanden zijnde kennis in staat is om de vorser een kader te verschaffen waarbinnen zijn specifieke studie haar eigenlijke invulling krijgt.

- Les : Pieter Pourbus en het middeleeuwse wegennet. Voor dit onderdeel zoeken wij nog een lesgever.
- Les : Het Oostenrijkse wegennet in West-Vlaanderen. Mevrouw Stefanie HAERYNCK, licentiate Geschiedenis maakte over deze problematiek een gesmaakt proefschrift en geeft ons inzicht in de wording van het Oostenrijkse wegennet in onze gewesten.

In een volgende mededeling vindt U de definitieve versie van de lessenreeks. Veel zal er echter niet meer veranderen.

De lessen gaan door op zaterdagmiddag 12 februari, 19 februari, 26 februari, 25 maart, 1 april en 8 april in het Cultureel Centrum De Ster, Engelstraat 54, 8480 Ichtegem, tel. 051/58.08.31. Mocht U tot de vaststelling komen dat U een dergelijke lessenreeks met specialisten uit verschillende disciplines en velden zeker niet kan en mag missen, dan kunt U nu al inschrijven.

Deelname kost een lid van één van de bij het Verbond aangesloten kringen 1.750 fr., koffie en cursus inbegrepen. Niet-leden betalen 2.000 fr., wie enkel de cursus wil aankopen betaalt 750 fr.

Inschrijvingen gebeuren via storting op het nummer 000-0158746-54 van het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde.

Antoon NAERT

LIDGELD 2000

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2000 vastgesteld als volgt

Aangesloten lid	400 Fr	
Steunend lid		500 Fr
Beschermend lid: vanaf	1.000 Fr	

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 29 oktober ontvangen hierbij een stortingsbulletin).

Dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze voorzitter de heer Omer VILAIN. Als Thema werd "OOSTENDE 1912" gekozen.

Jean Pierre FALISE

Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 12e jaar dat ze niet gewijzigd werden! !

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volg hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

**Wordt Steunend lid i.p.v. Aangesloten lid
Wordt Beschermend lid i.p.v. Steunend lid**

OSTENDE, PAREL VAN DE ATLANTISCHE KUST

Een verzande droom van Ferdinand ROBETTE en August POLI

In het begin van de eeuw stichtten twee Belgen aan de Argentijnse kust "Nieuw Oostende", een megalomane onderneming die tot een kosmopolitische badstad moest leiden. Maar hun droom verzandde. Letterlijk. Onze man ter plaatse vertelt het onwaarschijnlijk verhaal van Ostende.

door Filip HUYSEGEMS

Is dit Ostende?" – "Inderdaad, meneer. Hier moet u uitstappen". De busdeuren klappen sissend open. Ik ben blij dat ik er eindelijk ben. Laat u niets wijsmaken over de charme van een rit door de Argentijnse pampa's. Uren en uren zie je niets dan grasvlakten en duizenden koeien die hun tijd staan te verkauwen. Ik laat de nieuwe omgeving eens goed op me inwerken. Ostende, met één o, parel van de Atlantische kust, je ruikt naar dennennaalden. Overal staan rijzige dennen en de wind ruist er op gepaste wijze doorheen. Het wordt vast een gouden dag vandaag, het licht valt als fonkelende speren schuin door de hoge bomen. Ik vind een kiosk waar een behulpzame dame gratis stadsplannen verstrekt. Ze raadt me enkele hotels aan en ik vind nog net één eenpersoonskamer in het hotel *Ribadasella*.

Tijd voor een eerste wandeling. Ostende heeft één asfaltweg. De rest zijn zandpaden. Niet dat er een armzalige bedoening is. Er is gebouwd in een overdaad aan stijlen: minikasteeltjes, alpenkitsch, ranches, hier en daar iets koel modernistisch. Er hangt een landelijke stilte over Ostende. Ik hoor de vogels glashelder hun repertoire fluiten en in de verte het snorren van een grasmaaier. Elk huis heeft een keurig gekamd gazon rondom. Sproeiers spuwen geutjes kunstregen over het gras.

Met de straatnamen is fantasievol omgesprongen. Ik loop op de *Robinson Crusoeweg* en in de *Simbad de Zeeman-laan*. Grote verrassing: er is een *Brusselsestraat* ("Bruselas"), die uitkomt op een *Antwerpsestraat* ("Anvers") en een *Rubensweg*. Het is overigens geen makkie om op koers te blijven. De wegen omsluiten elkaar in concentrische cirkels, gaan over in dambordpatronen, worden doorsneden met diagonalen. Je hebt drie coördinaten nodig om een adres te vinden.

* * *

Ferdinand ROBETTE was een zeevaartdeskundige, August POLI werkte voor een verzekeringsmaatschappij. Twee Belgen die in 1908 de opdracht krijgen om in Argentinië een reeks schipbreuken te onderzoeken. De plek in kwestie, driehonderd kilometer bezuiden Buenos Aires, is ene godvergeten en tochtige uithoek. Wat hen gegrepen heeft in dat lege landschap, zal altijd een mysterie blijven. Was het de hypnotiserende golfslag? Wat het een mengeling van heimwee, ondernemingslust, het pioniersgevoel, misschien wel groothedswaan?

Wat er ook van zij, ROBETTE en POLI laten zich meevoeren op de vleugels van de verbeelding en besluiten een Nieuw Oostende te stichten. Voorwaar een herculische opdracht. Er zijn geen wegen, geen treinspoor, geen haven, niet eens bewoners. Maar de twee pioniers laten zich niet van de wijs brengen. Ze richten een bouwmaatschappij op met verschillende onderafdelingen en werven Japanse en Armeense arbeiders aan. Op 6 april 1913 leggen ze, na een kleine ceremonie, de eerste steen van Ostende.

ROBETTE en POLI wilden langs het strand een wandelboulevard aanleggen van drie en een halve kilometer lang. Ze bestelden cement in Rusland en huurden een Japans ingenieur in. De grootste moeilijkheid was om alle materiaal en gereedschap hierheen te krijgen. Transport over land was uitgesloten, karren en vrachtwagens zouden voortdurend vastrijden in het zand. Dus alles werd

aangesleept over zee. Vrachtboten kwamen en gingen. Enkele honderden meters voor de kust gingen ze voor anker en met kleine boten werd alle materiaal aan land gebracht.

Van de beloofde 3,5 kilometer wandeldijk werd alleen dit stuk gerealiseerd. Dertig meter ongeveer. Twee torentjes. Aan beide kanten kun je trappen afdalen naar het strand. In 1993, toen Ostende zijn tachtigste verjaardag vierde, werd dit bunkerachtig geval tot historisch monument gekroond.

ROBETTE en POLI wilden ook een pier bouwen die 250 meter ver in zee zou lopen, met aan het uiteinde een café. Die pier is er gekomen, maar in de loop der jaren heeft de oceaan haar gesloopt. Er schiet niets van over.

Ostende heeft een oudheidkundig museum. Het is alleen te bezichtigen op afspraak. Conservator Federico FIEG is tevreden dat er bezoek is en hij ontvangt mij hartelijk. Als je niet beter wist, zou je zeggen dat het museum een opslagplaats is van strandjutterrommel. Twee roeispanen. Een jeneverfles. Een oud bed met spiraalveren. Een kandelaar. Dat soort dingen. Ik zeg de conservator dat zijn uitleg wellicht onontbeerlijk is om het geheel wat reliëf te geven. "De dingen spreken voor zich", zegt hij raadselachtig. Om mij op weg te helpen, duikelt hij ergens een verzameling zwart-wit foto's op. Ze tonen bouwerven en mannen met petten en knevels en laarzen, die trots poseren op de steigers van de nieuwe stad. De zelfverzekerdheid schuimt er vanaf. Van de stichters zelf zitten er maar een paar foto's bij. ROBETTE en POLI blijven vaag, ze zijn slecht afgedrukt.

Het indrukwekkendste stuk van de tentoonstelling is een gigantische tekening van het toekomstige Ostende, bekeken vanuit meeuwenperspectief. Ons Oostende is er niks tegen. Hier zie ik wat de Bruselas, de Anvers en de Rubens eigenlijk hadden moeten worden. Geen karrensporen, maar boulevards met Parijse allures. Vanuit een centrale rotonde schieten straten radiaalsgewijs naar de horizon. Erlangs staan herenhuizen en hotels en liggen parken en sportpleinen. Het kloppend hart van de stad is het Casino-Kursaal, de plek waar grote feesten, concerten en tentoonstellingen plaatsvinden.

Het is bij een papieren fantasie gebleven. Er werd nooit meer gerealiseerd dan enkele hotels, een woonhuis voor ROBETTE, en, eigenaardig genoeg, een kerk van de zusters karmelieten. Op een reclameaffiche uit die tijd, te zien in het museum, wordt Ostende aangeprezen als "het mooiste en veiligste strand van Zuid-Amerika", waar je een fijne tijd kunt doorbrengen "zonder aanslag op uw portemonnee", kortom, "de favoriet van de republiek". De advertentie sluit af met de mededeling: "Rooms-katholieke kerk aanwezig". Een juichend krantenstuk over het nieuwe Ostende citeert een "wet van de sociale biologie", die voorspelt dat in vier jaar tijd "volgens een wetenschappelijk vastgestelde rekenkundige reeks", de bevolking zal groeien van enkele tientallen tot vierduizend. Industriëlen en handelaars worden aangespoord zich als de gesmeerde bliksem daarheen te reppen.

De levensdroom van ROBETTE en POLI eindigt als een treurspel zo vertelt de heer FIEG. "In 1914 vertrekt ROBETTE naar België. Hij gaat daar zeshonderd Belgische families ophalen die zich in Ostende willen vestigen. Maar de Eerste Wereldoorlog breekt uit en ROBETTE zal nooit terugkomen. We weten niet wat er van hem geworden is. Ondertussen zit POLI hier te wachten op zijn maat. Hij wordt belaagd door schuldeisers, wordt ziek van de zorgen, duikt onder en sterft, tenminste zo vermoedt men, in Buenos Aires".

Had hun onderneming kans op slagen gehad als de oorlog niet was ontbrand? Of als ROBETTE geen vaandervlucht had gepleegd? FIEG schudt zijn hoofd beslist van nee. "Geen sprake van. De twee maakten een kapitale denkfout. Ze hadden buiten de duinen gerekend". De zeewind joeg de duinen op. Wat de ene dag gebouwd was, was 's anderendaags vaak overdekt met een glooiing zand. Eerst vochten de werklieden nog dapper terug met de schop. Maar de duinen lieten zich niet zo makkelijk om de tuin leiden. Ten slotte stond het land rond de gebouwen bol van het zand. De

duinen torenden er bovenuit en de korrels tuimelden langs de oprukkende hellingen naar beneden. De aanzet voor de wandeldijk, de kerk van de karmelietessen, de enkele hotels, de woning van ROBETTE, heel de prille badstad werd opgeslokt door de duinen. Van de torens op de dijk staken enkel de topjes boven het zand uit.

“Ze liepen te hard van stapel”, zegt FIEG. “Eerst hadden ze met beplantingen de duinen moeten bedwingen, met dennenbossen bijvoorbeeld. Pas daarna hadden ze met bouwen mogen beginnen”. In de jaren veertig probeerden de Argentijnen het opnieuw. Omzichtiger en met meer geduld. Ze stichtten Ostende voor een tweede keer. Niet meer als een kosmopolitische badstad, maar als een kleine kustgemeente.

* * *

Er schiet weinig over van het oude Ostende. Slechts één gebouw is heelhuids onder het zand Evandaan gehaald en opnieuw opgekalefaterd: het toenmalige hotel Thermas. Nu heet het Viejo Ostende, Oud Ostende. Het is een behoorlijk luxueuze vestiging en bij mijn aankomst geeft de uitbaatster mij een rondleiding. “Het was een heel geavanceerd hotel voor die tijd. Waar nu het zwembad is, stond vroeger de graanmolen. Er was een bakkerij, een zeepfabriek, een elektriciteitsgenerator...Het hotel had alle kenmerken van een transatlantische stomer. Omdat er nauwelijks aanvoerroutes waren, moest het voor lange periode op eigen krachten kunnen draaien”.

Gasten moesten flink wat moeite doen om hier te raken. Eerst reisden ze met de trein zo ver als het spoorwegnet reikte. Daarna gingen ze een eind mee met een huifkar, later met speciale auto's. Het laatste stuk legden ze af op Ostendes eigen spoornet. Want ook daarin had ROBETTE en POLI voorzien.

In de eetzaal van het vroegere hotel Thermas staan nog dezelfde stoelen, dezelfde kasten, en ligt nog dezelfde dambordvloer als vroeger. De belle epoquesfeer hangt er nog altijd. Keurige heren met gekamde snorren en dames met kokette hoedjes zullen zich hier vroeger uitstekend vermaakt hebben. Tegelijk moet de omsingeling door de duinen iets akeligs gehad hebben. Zodra de gasten een voet buiten de deur zetten, zakten ze tot hun enkels in het zand. Op een zeker moment was het hotel nog alleen toegankelijk via een loopbrug naar de eerste etage. De hele benedenverdieping en de kelders zaten vol met zand. Een onwezenlijke situatie, die inspirerend werkte op schrijvers die er logeerden. De Argentijn Bioy CASARES schreef een moordverhaal met Hotel Ostende als decor. Zijn held doet er vier hoofdstukken over om er te raken en wordt tijdens zijn verblijf gezeseld door regenbuien van zand. En toch: “Het witte, moderne gebouw is als een pittoresk juweeltje, ingelegd in het zand, of als een schip op open zee, of als een oase in de woestijn. Een paradijs voor een man van de letteren zoals ik”.

Ook de Fransman Antoine de SAINT-EXUPÉRY – die van de Kleine Prins – zou zijn eerste proza op briefpapier van Hotel Ostende geschreven hebben.

Lijkt Ostende op Oostende? Ostende heeft een breed zandstrand, er is een groot getijdenverschil. Dat klopt al. Er zijn ligstoelen te huur en er staan houten cabines. Jongelui voetballen op de harde vochtige grond tussen zee en poederzand, met hun rugzakken als goal. Andere laten vliegers op. Mensen laten hun hond uit langs de vloedlijn. Het ziet er allemaal vreemd vertrouwd uit. Zelfs het uiterlijk van de badgasten klopt meer dan je zou verwachten. Argentinië heeft enorme immigratiegolven uit Europa achter de rug en daar zie je hier de sporen van. Zeker bij degenen die zich in Ostende een vakantie kunnen veroorloven.

Je ziet er ook wel mensen met een mesties uiterlijk. Die zijn meestal aan het werk. Zoals daar zijn: de zacht-bruine winkeljongen met de mango, de strandstoelverhuurders, de mannen die mortel

mengen voor alweer een schitterend Ostends villaatje, de man en de vrouw die een kermiskleurig karretje over het strand duwen. Die laatsten verkopen gestoomde maïskolven.

* * *

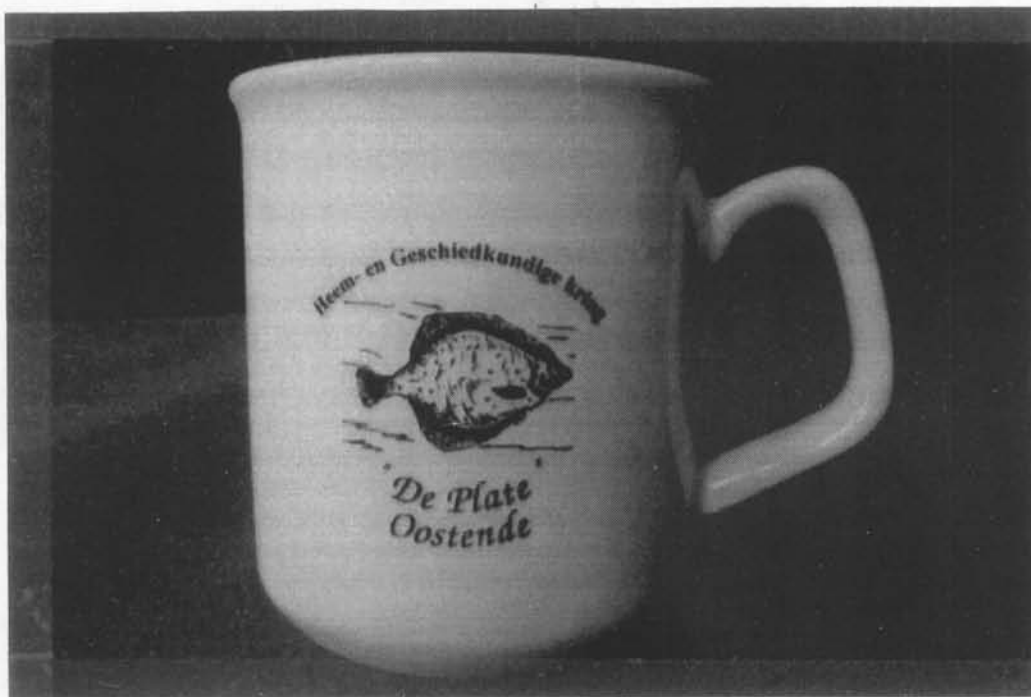
De ochtend voor mijn vertrek wil de receptioniste nog van mij weten of ik een leuke tijd heb gehad. "Ga je ervandoor, kerel? " hoor ik achter mij. "Uit welk land kom je". Het is een sonore baritonstem. "België" zeg ik. "Wij hebben daar ook een Oostende, weet u", voeg ik er routineus aan toe. " Alsof ik dat niet wist", zegt hij. Daar kijk ik van op. "Ik heb Europa bezocht, weet je. Natuurlijk dat je dan Oostende kent. Daar kom je voorbij als je van Londen naar Brugge reist".

Bron : DS Magazine 25 juni 99, jrg. 7, nr. 25, p. 39-40

Zie ook: Oostende elders in de wereld door J.B. DREESEN. De Plate, jrg 22, nov. 93, p. 293-295.

WIST U DAT WIJ, IN ONZE MUSEUMSHOP, EEN SOUVENIR VAN "DE PLATE" VERKOPEN".

EEN MOOIE "MUG", IN WIT PORSELEIN, MICRO-OVEN EN VAATWASMACHINE BESTENDIG EN VERSIERD MET HET EMBLEEM VAN ONZE KRING.

DE PRIJS: 150 Fr. MISSCHIEN EEN IDEE VOOR DE EINDEJAARSFEESTEN!!!

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1999

- elke zaterdag
- van 30 oktober t/m 07 november (gesloten 01 en 2 november)
- van 26 december t/m 02 januari 2000 (gesloten 28 december en 01 januari 2000)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

*Waar kwaliteit nog
vakmanschap is*

FOTOKOPIEHUIS DESNERCK DANIËL

*Torhoutsesteenweg 196
8400 OOSTENDE*

Tel & fax : 059/50.31.46

Tel & fax : 059/51.76.52

OPENINGSUREN

Maandag	Gesloten
Dinsdag	
Woensdag	08u30-12u00 & 14u00-19u00
Donderdag	
Vrijdag	
Zaterdag	09u00-12u00 & 14u00-19u00
Zon-en Feestdagen	Gesloten

KLEURENKOPIEËN

KLEURENKOPIEËN

KLEURENKOPIEËN

KLEURENKOPIEËN

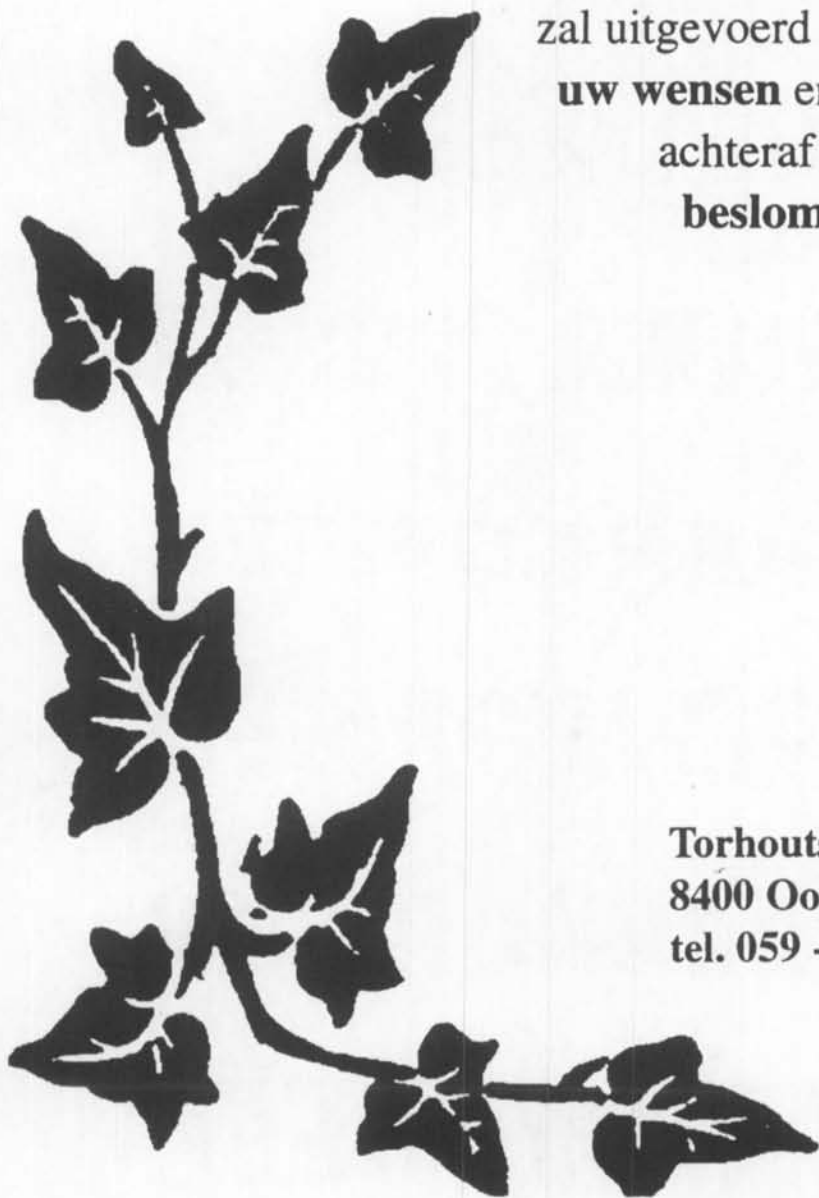
KLEURENKOPIEËN

KLEURENKOPIEËN

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53